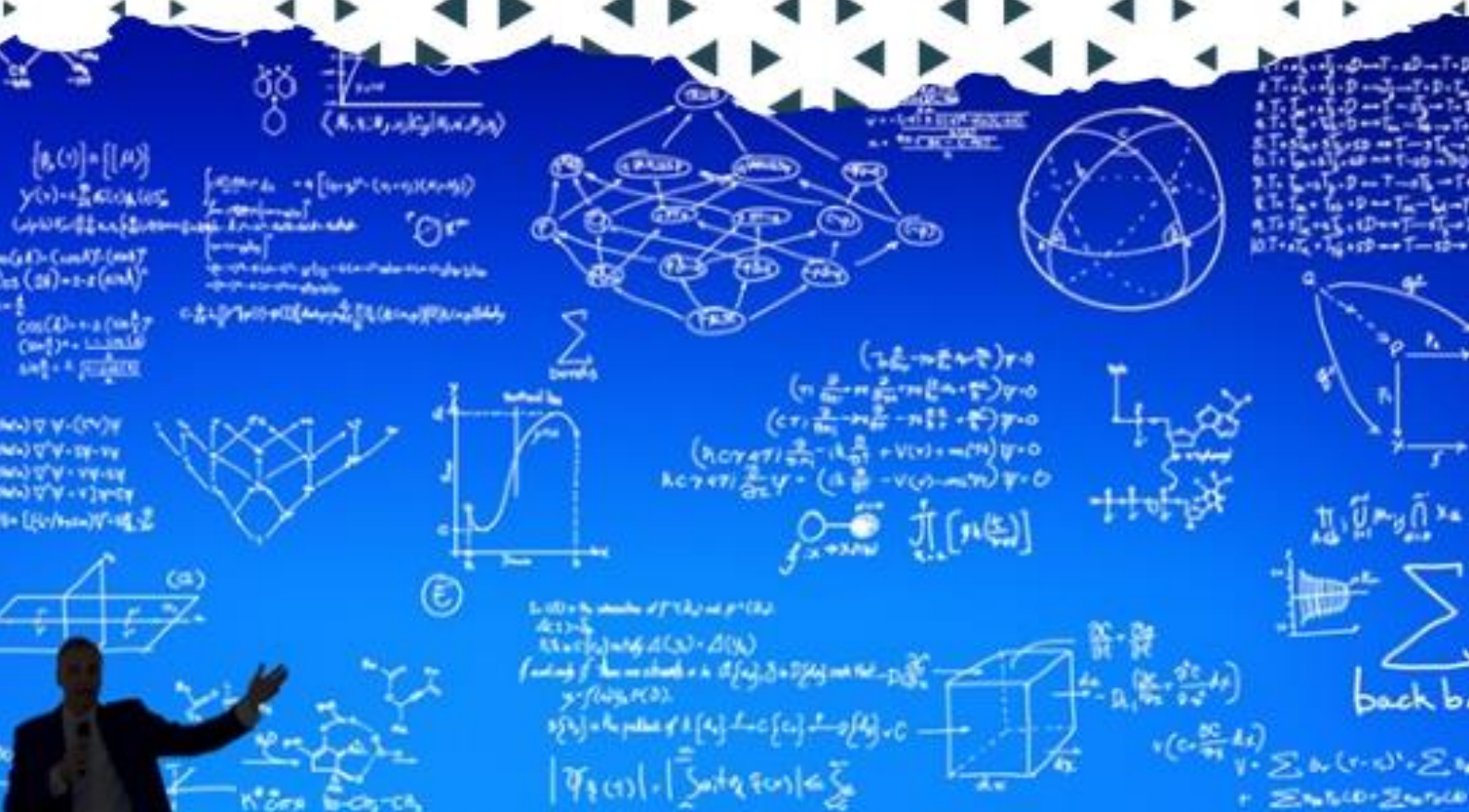

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar doi

zenodo

OpenAIRE

+998335668868

<https://innoworld.net>

2025

**«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI**

**«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2025-YIL № 4-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI**

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

Volume 2 Issue 4 | 2025 |

+99894 5668868 | @Anvarbek_PhD

Page | 2

Ingliz tilini o'qitishda til o'yinlarining ahamiyati.**Qudratova Hilola**

Termiz Davlat pedagogika instituti Tillar fakulteti Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda ingliz tili yo'nalishi 4-kurs talabasi

Eshquvvatova Gulasal

Instruktor, Termiz davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida til o'yinlarining ahamiyati yoritilgan. Til o'yinlari o'quvchilarning nutq faoliyatini rivojlantirish, so'z boyligini kengaytirish, muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Shuningdek, maqolada til o'yinlarining o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, dars jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etishdagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari ingliz tili darslarida o'yin texnologiyalarini qo'llash til o'rganish samaradorligini oshirishini ko'rsatadi.

Annotation. This article highlights the importance of language games in teaching English. Language games serve as an effective tool for developing students' speaking abilities, expanding vocabulary, and improving communication skills. The article also analyzes how games enhance learners' motivation and make the learning process more engaging and effective. The findings show that the use of game-based activities in English lessons significantly increases learning efficiency.

Аннотация. В данной статье рассматривается значение языковых игр в процессе обучения английскому языку. Языковые игры являются эффективным средством развития речевых навыков, расширения словарного запаса и формирования коммуникативных умений учащихся. Также анализируется роль игр в повышении мотивации и интереса к изучению языка. Результаты показывают, что использование игровых методов на уроках английского языка повышает эффективность обучения.

Kalit so'zlar: til o'yinlari, ingliz tili, o'qitish jarayoni, motivatsiya, muloqot ko'nikmalari, so'z boyligi, innovatsion metodlar.

Keywords: language games, English teaching, motivation, communication skills, vocabulary, interactive learning, innovative methods.

Ключевые слова: языковые игры, обучение английскому языку, мотивация, коммуникативные навыки, словарный запас, интерактивное обучение, инновационные методы.

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida ingliz tili xalqaro muloqot, fan, texnologiya va ta'limning ajralmas qismiga aylangan. Shu sababli ingliz tilini samarali o'qitish va o'rganish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy o'qitish uslublari o'quvchilarning faolligini har doim ham ta'minlay olmaydi. Shu nuqtai nazardan, o'quv jarayonida til o'yinlaridan foydalanish

zamonaviy pedagogikaning eng samarali usullaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Til o'yinlari o'quvchilarda o'rganilayotgan tildan erkin foydalanish, muloqot qilish, fikrni aniq va ravon ifodalash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, o'yin jarayonida o'quvchilar o'zaro hamkorlikda ishlashni, raqobat orqali bilimlarini mustahkamlashni o'rganadilar. Til o'yinlari darsni qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil etish imkonini beradi. Shu bois, ingliz tilini o'qitishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi, ularni faol ishtirokchi sifatida dars jarayoniga jalb etadi.

Til o'yinlari - bu o'quvchilarning ingliz tilini tabiiy muhitda, qiziqarli va faol tarzda o'rganishlariga yordam beruvchi samarali metodlardan biridir. O'yinlar ta'lim jarayonini jonlantiradi, o'quvchilarning e'tiborini jamlaydi hamda ularning nutqiy faolligini oshiradi. O'yinlar orqali o'quvchi grammatik qoidalarni yodlab emas, balki amaliy qo'llash orqali o'zlashtiradi. Masalan, "Find Someone Who...", "Hot Seat", "Word Association", "Bingo", "Taboo" kabi o'yinlar o'quvchilarning so'z boyligini kengaytirish, muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda keng qo'llaniladi.

Til o'yinlarining eng muhim afzalliklaridan biri - ularning kommunikativ yondashuvga asoslanganidir. O'yin jarayonida o'quvchilar erkin fikrlaydi, suhbat quradi, tinglaydi va javob beradi. Bu esa til o'rganishdagi asosiy maqsad - real muloqotga kirisha olish ko'nikmasini shakllantiradi. O'yin orqali o'qituvchi darsni faqat bilim berish jarayoni emas, balki muloqot, ijodkorlik va hamkorlik muhiti sifatida tashkil etadi. Shu sababli, til o'yinlari ingliz tili darslarida faol o'quv metodlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Tadqiqotchilarning fikricha, o'yinli metodlar o'quvchilarni o'zaro muloqotga undaydi, darsda do'stona raqobat muhiti yaratadi va shaxsiy ishtirokni ta'minlaydi. O'yin davomida o'quvchi o'z fikrini erkin ifodalaydi, xatolardan qo'rqmaydi, bu esa til o'rganishdagi psixologik to'siqlarni kamaytiradi.

O'zbek olimlaridan Sh. Shodmonov (2017) ta'kidlaganidek, o'yin faoliyati o'quvchining mustaqil fikrlash, tezkor javob qaytarish, ijodiy yondashish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shu bois, o'yinli metodlarni ingliz tili ta'limida tizimli ravishda qo'llash o'quvchilarning nafaqat til, balki tafakkur, nutq madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Til o'yinlari, shuningdek, turli yoshdagi o'quvchilar uchun moslashuvchan bo'lib, boshlang'ich, o'rta va yuqori bosqichlarda turlicha maqsadlarda qo'llanilishi mumkin. Boshlang'ich bosqichda o'yinlar talaffuz, so'z boyligi va eshitish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilsa, yuqori bosqichda o'yinlar orqali muloqot, debat, muhokama kabi faol nutq turlarini rivojlantirish mumkin. Masalan, "Role Play" o'yinida o'quvchilar hayotiy vaziyatlarni ijro etish orqali tildan tabiiy foydalanishni o'rganadilar. "Memory Game" yoki "Matching Game" esa yangi so'zlarni eslab qolish va ularni tezda esga tushirishda foydali. "Guess the Word" yoki "Describe and Draw" o'yinlari o'quvchilarning tasvirlash, ifodalash, tushunish va ijodiy tafakkur qobiliyatlarini oshiradi.

Shunday qilib, til o'yinlari nafaqat bilim berish vositasi, balki o'quvchini dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydigan pedagogik strategiya hisoblanadi. Ular orqali o'quvchilar nafaqat grammatik bilim, balki til madaniyati, kommunikativ kompetensiya va o'ziga ishonchni ham shakllantiradilar. Til o'yinlari zamonaviy ingliz tili ta'limida kommunikativ metodning ajralmas qismi hisoblanadi. Chunki o'yinlar orqali o'quvchilar tilni faqat o'rganmay, balki uni reallikda qo'llashni o'rganadilar. Ingliz tili darslarida o'yinlar nafaqat o'quv jarayonini yengillashtiradi, balki o'quvchilarda ijodiy fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish va tildan tabiiy foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Til o'yinlarining samaradorligi ularning pedagogik, psixologik va lingvistik jihatdan to'g'ri tanlanishiga bog'liq. Psixologlar fikricha, o'yin faoliyati insonning shaxsiy rivojlanishida katta ahamiyatga ega bo'lib, u orqali bola ijtimoiy muhitni anglaydi, yangi bilimlarni faol harakat orqali o'zlashtiradi. Shu bois, o'yinlar ingliz tili o'qitish jarayonida o'quvchilarning yosh xususiyatlari va bilim darajasiga mos tarzda tanlanishi lozim. Masalan, kichik yoshdagi o'quvchilar uchun vizual va harakatga asoslangan o'yinlar (Bingo, Flashcard Race, Simon Says) eng samarali sanaladi. Ular e'tiborni jamlash, eshitish va ko'rish orqali o'rganish imkonini beradi. O'rta yoshdagi o'quvchilar uchun esa so'z boyligini oshiruvchi va nutqni rivojlantiruvchi o'yinlar (Taboo, Guess Who, Word Chain) foydali bo'ladi. Katta yoshdagi o'quvchilar bilan munozara va rol o'yinlar (Role Play, Debate Game, Problem Solving) o'tkazish muloqot madaniyatini mustahkamlaydi. Til o'yinlari, ayniqsa, motivatsiyani oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'yin davomida o'quvchi o'zining bilimini sinovdan o'tkazadi, g'alaba qozonishga intiladi, bu esa darsda faol ishtirok etishiga sabab bo'ladi. Tadqiqotlar (Lee, 1995; Uberman, 1998) shuni ko'rsatadiki, o'yinlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning ishtiroki va yodda saqlash darajasi an'anaviy usullarga nisbatan ancha yuqori bo'ladi.

O'zbek olimlari ham bu masalaga e'tibor qaratib, ta'lim jarayoniga o'yin texnologiyalarini joriy etishning samaradorligini ta'kidlaydilar. Masalan, G'. Yuldasheva (2020) o'z tadqiqotida til o'yinlari o'quvchilarning ijtimoiy faolligini, mustaqil fikrlashini va ijodkorligini rivojlantirishini ta'kidlaydi. Shuningdek, o'yinlar milliy ta'lim tizimida o'qituvchilar uchun innovatsion metod sifatida keng qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, til o'yinlari o'quvchining emotsional holatini ijobiy tomonga o'zgartiradi, stressni kamaytiradi va o'rganishga bo'lgan tabiiy ehtiyojni uyg'otadi. O'yin jarayonida o'quvchilar bir-birlari bilan muloqotda bo'lib, tilni real hayotiy vaziyatlarda ishlatishni o'rganadilar. til o'yinlari ingliz tili ta'limining ajralmas qismi bo'lib, ularni to'g'ri tanlash va samarali qo'llash o'quvchilarning til kompetensiyasini shakllantirishda, darsni samarali va qiziqarli tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ingliz tili o'qitish jarayonida til o'yinlaridan foydalanish - bu zamonaviy pedagogik yondashuvlarning eng samaralilaridan biridir. O'yinlar nafaqat o'quvchilarning bilimini mustahkamlaydi, balki ularning darsga bo'lgan qiziqishi, faolligi va ijodkorligini ham oshiradi. Ular orqali o'quvchilar o'z fikrini erkin ifodalash, muloqot qilish va tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. Til o'yinlari o'quvchilarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantiradi, ya'ni ular so'zlash, tinglash, o'qish va yozish ko'nikmalarini tabiiy tarzda egallaydilar. Shu bilan birga, o'yinlar dars jarayoniga emotsional muhit, raqobat va quvonch bag'ishlab, o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Shunday qilib, ingliz tili ta'limida til o'yinlarini to'g'ri tanlash va ularni tizimli qo'llash o'quv jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qiladi. O'yin orqali o'rganish — bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida ijobiy muloqotni shakllantiruvchi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini tabiiy va zavqli qiluvchi eng qulay metodlardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). Games for Language Learning. Cambridge University Press.
- 2.Hadfield, J. (1999). Intermediate Communication Games. Longman.
- 3.Lee, W. R. (2000). Language Teaching Games and Contests. Oxford University Press.
- 4.Uberman, A. (1998). The Use of Games for Vocabulary Presentation and Revision. English Teaching Forum, 36(1), 20–25.
- 5.Nation, I. S. P. (2001). Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press.
- 6.Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Pearson Longman.
- 7.Brown, H. D. (2001). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.
- 8.G'ulomova, X. R. (2015). Chet tillarini o'qitishda interaktiv metodlardan foydalanish. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
- 9.Xodjayeva, D. (2020). Ingliz tili darslarida o'yin texnologiyalarining ahamiyati. "Filologiya masalalari" jurnali, №4.
- 10.Azizova, M. (2019). Chet tili o'qitishda kommunikativ yondashuv va o'yin metodlari. Toshkent davlat chet tillar universiteti ilmiy to'plami.
11. Gulasal Abdullo qizi Eshquvvatova INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA CHOY KOMPONENTLI FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING CHOG'ISHTIRMA TADQIQI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15251927>
12. LINGUISTIC ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH FOOD COMPONENTS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES Eshquvvatova Gulasal Abdullo qizi

